

Биљана Ј. Стојановић
Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука, Јагодина
Катедра за хуманистичке науке

УДК: 929(497.11)(082)(049.32)
Примљен: 4. септембар 2014.
Прихваћен: 17. октобар 2014.

ПОГРАНИЧЈЕ И ИЗУЗЕТНОСТ

Узорник у пограничју источне и југоисточне Србије, зборник; приредили Драгољуб Б. Ђорђевић, Весна Трифуновић и Његош Драговић, Нови Сад: Прометеј; Ниш: Машински факултет, 2014, 347 стр.

Зборник од водећег националног значаја *Узорник у пограничју источне и југоисточне Србије*, резултат је рада на научноистраживачком пројекту (бр.179013) *Одрживосић и генитивеија Срба и националних мањина у пограничним оштинама источне и југоисточне Србије*. Ово дело садржи шеснаест текстова аутора који дају слику о успешним људима – узорницима који својим постигнућима пограничје представљају као простор који може изнедрити талентоване и успешне људе. Људе, који својим постигнућима показују и доказују да пограничје није само периферија – девастирани и сиромашни простор, већ средина која омогућава развој потенцијала, као и свака друга, можда чак и више, јер се у пограничју сусрећу различите културе и различита поимања света. Реч је о људима који су се својим талентима издигли изнад просечног. Описани узорници су углавном људи који су измештени из средине из које су поникли, али „родни крај за њих је, међутим, како извире из највећег броја интервјуа, завичај, што значи више духовни него реални социјални простор. Због тога је њихов поглед на полазну средину специфичан, јер се о њему суди `издалека`, са извесне удаљености – и временске, и просторне“ (Богдановић 2014: 8). Аутори прилога су одабрали и интервјуисали узорнике који су остварили изузетна постигнућа у различитим областима стваралаштва. То су: Михајло Митић (европски шампион у одбојци), Драгана Животић (геолог, научник и педагог), Дејан Петковић (фудбалер), Радислав Раша Тркуља (сликар), др Небојша Паунковић (лекар), Љубиша Рајковић (научни радник у области језика и књижевности), Драгољуб Златковић (агроном, истраживач етнолог), Часлав Љубеновић (музичар), Перица Донков (сликар), Добри Стојановић (сликар), Драган Станковић (глумац), Часлав Ђорђевић (просветни радник, књижевни критичар и историчар), Ванче Бојков (новинар и научни радник), Тодор Малиновић (научни радник, проф. Универзитета), Славољуб

Узуновић (научни радник), Милош Марјановић (научни радник). Сви узорници су део свог завичајног простора уградили у своја остварења и пренели његов дух и особености другима.

Публикација *Узорник у пограничју источне и југоисточне Србије*, тематиком коју представља може закупити пажњу, не само стручне већ и шире јавности. Приказаним детаљима из живота узорника и њиховог „искуства“ из пограничја Зборник може бити и упутство како да културна и укупна развојна политика друштва на једнако вредан начин уважи целокупне потенцијалне рубних подручја, укључујући и људске.

Радови који су засновани на теренском истраживању представљају особен допринос спознаји међуутицаја средине и постигнућа, јер сваки од Зборником обухваћених радова је *жива слика* људи и њиховог стваралаштва, која на аутентичан начин представља искуство успеха обликованог карактеристикама пограничја. Истраживачи су у мери у којој то теренско истраживање дозвољава приближили поимање проблематике повезаности социокултурне средине и појединца, представљајући широј јавности узорнике, њихово дело и њихов однос према средини у којој су рођени.